

AKSİYON

M. Nedim Hazar

3 yol: Kuyusunu arayan Yusuf

Şiir ile sinema birbirine çok yakın iki disiplin. Dikkat buyurun ‘şiirsel film’den ya da sinematografik metinden bahsetmiyorum, bizatihi ontolojik yakınlığı vurgulamaya çabalıyorum. Ve bu yakınlığın ortak kaderi de var elbette. Kimi şiir ve şairlerin kaderi ile kimi yönetmen ve filmlerin güzergâh tanışıklığı olur bu sebeple.

Şair Faysal Soysal yüklendiği dertleri sadece kelimelerle değil, aynı zamanda sinemayla da anlatma sıkletinin altına girince, bu iki kaderi birden yaşayanlardan oldu. Şair-yönetmenin ilk uzun metraj filmi Üç Yol, bu iki girift ancak özel yolun kesiştiği yerde duruyor. Tüm noksanlıkları ve etkileyici yönleriyle beraber. Soysal, sanatın en naif ve kırılğan diliyle iki farklı kültürü, coğrafyayı ve büyük dramı, tarihsel bir prizmadan yansıtarak aynı kavşaktan geçirmeyi deniyor.

Üç Yol iki farklı dile, bir başka dil ekleyerek üç dille çekilmiş, Batman ve Bosna’nın sebebi farklı ama aynı kaderi yaşayan insanların anlama ve anlatma çabası gibi zor bir işe soyunuyor. Üstelik bunu, Ahsen-el Kasas ve şiir ile katmanlayarak yapıyor. İki beldenin kaderi, iki köprünün kaderiyle aynı kavşakta kesişiyor sanki. Mostar ve Malabadi köprülerinin hüznü yüklü insanların kolaylaştırıcı olmayan, nispeten yıpratıcı ve zor bir film dili ile yapıyor üstelik.

Yusuf'u, Züleyha'yı, Bünyamin'i ve Yakup'u, gelenek bağlamından koparmadan ama güncelle irtibatlandırarak öykülendiren Üç Yol, kendine çok sağlam iki koltuk değneği de ediniyor; şiir ve rüya. Bu tür filmlerin ortak kaderlerinden biri de, kâğıt üzerinde ve yönetmenin zihnindeki dünya ile perdedeki dünya arasındaki makas aralığı. Bu handikabı Üç Yol da yaşıyor maalesef ve kimi zaman çivi gibi yutulması zor, kimi zaman içli bir hayal kadraji kadar belîğ tablolarla bezeli bir filme dönüşüyor. Sonuçta ortaya, rüya, aşk ve hakikat arasında salınan Üç Yol çıkıyor.

Hikâye, bilinmedik değil aslında: Yusuf ile Bünyamin, babaları Yakup ve anneleri ile Hasankeyf'te yaşamaktadırlar. Geçmişinde bir günah ve onun açtığı yara saklıdır Bünyamin'in. Günahsız çağın kalıntısı olan bu kanaması durmayan yara, mütevekkil babanın evlatlarına karşı duruşunda da algı bozukluğuna sebep oluyor. Bünyamin merhamet ve anlayış altında ezilmekten yorulup, çareyi kaçmakta buluyor. Bir arayış oluyor bu kaçış, bir arınma umudu. Şiire sarılıyor sınıksız ve kader onu Bosna'ya savuruyor. Başka acıları kendi acısına denk getirerek dindirmeye çabılıyor vicdanını. Ne ki bu yara, sadece ruhsal değil, fiziksel hasar da

veriyor ona. Bosna'da savaşın gizli tesirindeki insanları görüyor, gönüllü olarak kayıp mezar bulma çalışmalarına katılıyor. Bu esnada bir başka yaralı kıza denk geliyor; Zrinka. Bir Sırp-Boşnak psikolog olan Zrinka'nın da ruhu yara bere içindedir ve tıpkı Malabadi Köprüsü gibi, Mostar'dan atlayarak acılarını dindirme çaresizliğindedir.

Rüyalarında yüzünü görmediği Züleyha'nın peşinde koşup durmaktan yorgun düşüyor Bünyamin'in ruhu ve bedeni, Zrinka ona bir sığınak ve yol gösterici oluyor. Nihayet, hakikatle yüzleşebilme cesareti buluyor Bünyamin ve tekrar Batman'a dönmeye karar veriyor.

Film, çok sayıda alt metin ve şiiri yedeğine alarak, ait olduğu öykünün yolunda ilerlerken, anlatmak istediği onca çok şeyin altında ezilircesine tesirsizleşiyor kimi anlarda. Seyirciyi, daha öyküye dair bir 'arter' oluşturamadan, Zrinka ile Bünyamin'in uzun ve film akışından bağımsız giden diyaloglarına maruz bırakıyor. Böyle olunca, sahneler boyu, yürüyen, çay içen, oturan iki karakterin varoluş üzerine yaptıkları sohbet boğumluyor öyküyü.

Üç Yol, sahip olduğu çoklu yapıyla (çoklu karakter, çoklu dil, çoklu coğrafya) seyircinin zaten zor olan işini daha da zorlaştırıyor. Şüphesiz bu bir tercih ama şikâyet edilmemesi gerektiğini de unutmamak lazım. Zira, anlaşılacak da bir tercihtir sanat eserinde.

Başkarakterin şair olması, görselliği de etkiliyor şüphesiz. Filmin uzun planları ve resim değerindeki kareler ruhuna uygun bir şekilde akıyor. Telaffuz ve dil farklılığından kaynaklanan sıkıntılar, oyun gücüne tesir edecek boyutlara ulaşsa da, özellikle ortasından sonra belli bir disipline oturuyor Üç Yol'da.

Görüntüleri yukarı çeken Kayhan Kalhor imzalı müziği etkileyici.

Netice itibarıyla, zengin imgeleri, rüya sekansları, fazlaca şiir metinleri ile popüler sinemanın epey dışında, sakin ve zorlayıcı bir film Üç Yol. Faysal Soysal, zor bir işe soyunduğunun bilincinde olan bir yönetmen. Bu nedenle kendine has bir dilin peşinde olduğu da ilk uzun metrajından belli oluyor. Bu tür filmlerin kaderi belli ama popüler sinemanın dışında bir tat ve film arayanlar için ideal Üç Yol.

ÜÇ YOL

Senarist ve Yönetmen:Faysal Soysal

Oyuncular:Kristina Krepela, Nik Xhelilaj, Turgay Aydın, Faketa Salihbegovic – Avdagic,

Riza Akin, Alma Terzic Tür: Dram

Süre:116 dakika

2013, Türkiye

Mon Oct 28 00:00:00 EET 2013

BÜYÜLÜ FENER

Yazar:**M. Nedim Hazar**

